

1.

1.1. I. Capituli.

[Page 1]

Þat er upphaf saugu þessarar, at Logi hefir Konungr heitit i forn auld, er répi fyrir Hálogalandi; findz þat i fornum qvþum at hann væri son Háloga konungs þess er landit er víþkendt; var konungr mjöc hnígin at aldri er #hér# var komid, hafdi hann verit Víkingr mikill á þeim yngri árum; Ragna hét Drottning hans væn kona oc kurteys var hún dóttir Bjarmalands Konungs_Sun oc Dóttir attu þau kóngur og Drottning, Helgi hét Son þeirra, var hann allra manna fríðastur sýnum oc giörfugligastur og best at iþróttum búin, oc kall- aþr Helgi hinn Prúþi; en dóttir þeirra Svanhvít allra meýa fegurst og best at sér gjaur um alla hluti, oc sva enkar vitr, at allt varþ at ráþi er hún réþ_ Þá var Helgi xv. vetra er hann vildi i Víking, gékk hann fyrir fauþr sinn oc mælti: alllítill man vegur minn verþa skuli ek_ heima sitja sem mæz ógéfin alla æfi mína, vilda ek þér fengjut mér liþ nokkud, í Víkingu, ertu faþir Uríkur Konungr, scal ec vinna land hálfu meira, enn þú hefr til forráða, eða falla at auþrom costi; þycir mér ríki þitt nær hæfi at Systir mín erfi þat eptir þic látin, enn þess man ec heit Strengja at verða þeim manni at bana, er fá vill Systur minnar án vilja míns. Konungr mæ(lti): þat er bæþi at þú ert vasc- ligur maþur, enda lætur þú allstórliga, er þó grunar at þú manir i fulla raun komaz áður lýkor, enn xij langskip skal fá þér, oc mun þá at meztu lokinn erfþ þín, enda skal þér heiman fylgja liþ vel búit at vopnum oc klæþum. Helgi mælti: vel er þat greiþt faþir! enda man ek eigi framr til kall veita til feár þíns, en öngva þökk kann ec yþr um spár yþar_ gékk konungsson snúþugt út af höllinni, og bjósaz til brott ferþar með liþ sitt, hafþi hann ór landi xij Scip og öll vel búin; leggst sidanfþérnad, varþ hann bráþt víþfrægr oc sigrsæll, var hann oc allra manna vopnfimastr, hafþi hann hertygi sva góþ oc traust at aldrei festi járn a lá hann úti á skipum sinom vetr oc sumar og heldt yþn þeirri lengi sidan

1.2. ij. Capituli.

Logi konungr sitr nú at ríki sínu, oc fór mikit frægþar#orð# af Svanhvít

[Page 2]

dóttur hans_ Nú verdr at nefna fleiri menn til saugunnar. Andri hefr Jarl heitit, er répi fyrri austr i Nóatúnum, hann var Berserkr sva mikill, at hvergi fanst hans líki, máttu hann engin járn bíta gékk hann ávalt brynjulaus gegnum fylkingar uvina sinna, oc atti fram berum skallanum, stóþ ei vætta við hanom, all ogrligr var hann ásýndum oc geisimikill vegsti og allra berserkja hamramastur oc verstr vidur eignar. Vóg hann með Mækir bæði bitrum og aftaka þúngum, beit hann sva Stein sem birki vid hráan_ Berserkir iij brædr hans fylgdu honum ávalt, er sva hétu Práendr, Þráin oc Liótur, allir voru þeir hamramir og bitu ei járn, grenjuþu þeir i orustum oc váru galdir sem Villudýr, þegar berjaz scyldi, voru þeir synir Þryms risa af Jötunheimum, móþr þeirra var skessa hundvís, er kaullut hefir verit Andra módir uvættir sva mik -ill, at víþfrægt er i aullom fornum saugom, oc en man getit verþa. And -ri Jarl og bræður hans haufþu unnit allt Risaland i Hernaði sínum og margar þeóþir aþrar, var liþ þeirra optaz þúsund Berserkir.

1.3. iij. Capituli.

Þat var eittsinn er Andri sat vid drykkju oc liþ hans, at um konur var talat, qváu menn hans Jarlinum fullkosta i engri meý á Norþr -löndom. Þa mælti Andri: Dóttir Loga Konungs á Hálogalandi; er hæfi mínum veit ec ei aþra kurteysari edr meiri Skörung at viti_ Man ec þess og heit strengja at eiga konu edr engva ella; en vilji Konungr synja mér gjafir þessu skal hann uppfesta, enn drepa Helga bródr hennar, skal Svanhvít þá vera heita friþla mín_ allir qváu slíkt vel mællt_ Litlu siþar bjóst Jarl til bónorþsfarar með liþ sitt allt, oc #er# alls var búid sigldu þeir norþr fyrir Gandvík oc fengu hraþbyri, tóku Hálogaandl oc settu Herbúþir sínar. Andri gécc víþ xij.ta mann og bræður sína til Konungsbæar, oc sté fyrir borþ kon

-úngs oc mælti: Hér em ec kominn at biþja dóttir þinnar konungr, oc gjörst hvart er þú kys heldr eþa ec drepi þic enn taki meýuna ei at sidur til friþlu_ Konungr mælti: roþnapi við oc mælti: hvert er nafn þitt? hann svvarar Andri hefi ec hingad til kalladr verit, þætti at glikindom, at þú hefir heyrt getit maktar minnar og sva bræðra minna, haufom við unnit allt Risaland oc mörg ríki aunnur_ hefi ec frétt at Helgi gaf henni land þetta at erfi oc man honum til enkis frama verþa, þyki mér oc skiki sá lítils verdr hjá öllu veldi mínu; en mer þykir þú ert gamall oc readr mjöc, skaltu en um fleiri kosti velja; oc er sá fyrsti at þú skalt hafa rápfært #þic# um mál þetta á iij. náttu #fresti# sá annar ad fá fióra menn hina v[öskus]tu at ganga á hólum vid ofs bræþr, sá þrije at berjaz med öllu lípi þínu, oc sá kostur þér þarfastr, ertu aldradr mjög, oc orþit mál at deyja. gekk Andri þá til búða sinna. En Konungr #oc# hyrþ hans var mjög óttasleginn sem von var.

1.4. iv. Capituli.

Síþan gengr Konungr á fund við dóttir sína oc segir hvat comit er, oc leitar ráða hve med skuli fara; hún mælti: heldr vil ec þú fastnir mig Andra Berserk, enn þú sért feldr og öll hyrþ þín, enn hann taki mic ei at sídr_ Konungr mælti: ei man alvara þín, ad ganga med traulli því, sértu #ei# þú med aullu ær oc fyrr skal #ec# drepin oc aull mín hyrd, en audr og land brunnid, enn at ek játe sliku. þá mælti: konungsdóttir: hafðu ráð mín fader! oc bjöd Andra [Page 3]

til veitslu á þriggia náttu fresti, oc skuli vera heitmey hans, enn tak orlof hans at búaz vid brúki-økar brúþkaupi ockar, ekki skémr enn um xi. nætur, kann þá at þeim tíma lípnum, eitthvad scipaz um hagi vora, lét konungr sér þá segjaz at hlíða fortaulum hennar. en spyr þó hvaþ hún vilji afráða svo uvænliga sem áhorfiz. hún mælti: Finn man ec senda vel-fráan til þeirra Hérandasona i Hvitingsey oc leyta líps þeirra; Slitu þau síðan talid gekk konungr þá til Tjalds Andra og segir honum; leitat hef ec um bonorþit vid dóttir mína og telr hún sér meira enn fullkosta, hefir hún á skilit at á xi. náttu fresti skuli brúðkaup, hefjaz enn þú drekkir med allri hyrd þinni i haull vorri oc skémtir þér vid mærina_ Þá mælti Andri: allir mínir menn skulu lúta þér Konungr! viljir þú gypta mér Svanhvít, er hún allra meýa fögruz, oc þótt at iskyggilig sjé biþ þessi, má ec ei móti henni láta, oc réttu fram höndina til fest-anna, en hegni þér svo Opín sem þú býr um lævífi_ Þá fastnadi Konungr meýuna. gekk Andri til hallar oc menn hans_ var þá veitsla hin besta; kom þá konungsdóttir í Haullina, oc fanst öllum mikid um fríðleik hennar, en Andra mest. var hún einkar blid vid hann, var hann þá oc ærit kátur, en honum þótti allt at oskum gánga.

1.5. v. Capituli.

Hérandi hét ríkur Jarl oc göfugur, hann var þá gamall mjög, er hér segir frá, hafði hann verid hinn mesti ágætismadur, fyrir allra hluta sakir, oc hermadur hverjum meiri, Synir hans voru þeir Hárekr allra manna mestr og sterkastur oc best at íþróttum búin, var hann garpur sva mikill, at honum þótti sér ekkert ofr-efli vera, allra manna stórhugaþastr oc hugprúpastr, var hann ellstr Héranda sona, annar son Héranda var Herraudr frækn mjöc oc hugprúpr_ hinn þriði var Hrómundr atgjörfis madur hinn mesti_ Högni var yngstr var hann ósyniligr en afburða stór, kolbýtr oc lá i eldaskala, allsberi við glóþ var fiþl kalladr er hann tamdiz litt at síþom tíginna manna_ Þeir þrir Héranda synir, lágu hernadi á Sumrum, enn voru med feþr sínum á Vetrum heíma i Elfeýu ríki hanz_ Enn er hér #var# komid sögnum voru þeir brædur á veitslu Héranda synir i Hvitingsey með Fródmari Jarli, er hann gypti dóttir sína Hér-raudi bróþr þeirra_ hafði þá Hárekr frétt öll um mæli Helga hins Prúpa, oc heitstrengt, ad fella hann en eignast Svanhvít, ætludu þeir brædur þegar eptir veitsluna, á fund vid Helga oc berjast vid hann med jöfnu lípi.

1.6. vi. Capituli.

Þat er sagt ádr Konungsdóttur gekk i haullina, kallaði hún til sín Finn nokkurn oc fékk rit nokkut i hönd honum, oc mælti: far til Hvitingseyar oc ber Háreki bréf þetta, síðann skaltu fara austr til Elfeýar oc seig Héranda frá ferþum Sona sinna, sva Högni Sonur hans heyri mun hann glíkastr til at vinna bót á þrautum mínum_ því mic grunar Hárekr bregþi vid oc komi á fund vorn, hversu sem hann kann til leiþar koma biþk þic mest hugleiþa hvat þeir fedgar tala mér til, er þú ber þeim fréttina gekk hun þá til hallarinnar, og leyndi miöc harmi sínum_ Ekki er sagt

at ferðum Fins ádr hann qvom i Hvítungsey oc bar Hareki bréfit; hann tók við oc las, brá litum oc mælti: síðan: Nú bydst ofs hin göfugasta mey ef Andri berserkur er feldr, oc man ek þá ferð ei undir höfud leggja; allir tóku vel undir mál hans_ þrífu þeir bræður nú vopn sín og menn þeirra allir #biugguz miöc# oc af hraðast; stigu á scip sín oc undu Segl upp, var þá oc býr [Page 4]

á blásandi, oc sókti bylgjann ákaft eptir skeiðunum, oc lá við koll-siglingu, Hárekr stóð við siglu á scipi, albrynjaðr oc var ærit vígligur þá tauluþu nockrir um at legja skyldi Seglinn fyrir ofviðrinu. Hár(ekr) qvað þá:

Stýmr rán und skeiðom
Humal-bjart sitr heima
ríkr sær á lauca
hrund lagar þryms unda
hvelfi þó haumlo kálfi
báls ofs ber at frelsa
heflum vop ei gnoðar
björk lins traulls af hörku

Segir sva at hann bað alldrei segl lægia þó skeiðurnar sykki undir þeim tóku þeir bræður nú Hálogaland, gengu á land þegar oc slóu tjöldum sínum._

1.7. vij. Capituli.

Þessu nærst gengu þeir bræður til hallarinnar oc voru xij. samann. Hárekr sté fyrir Konungs bord oc mælti: þat er eyrindi mitt hínagad Konungr ad bidja dóttur þinnar mér #til# eiginqonu_ Konungr mælti: frestaz munu ráð þau, og er mærin heitin Andra jarli. Hárekr mælti: at því ertu blaupari Konungr at gyfta dóttir þína hundvísum jötni oc illræðismanni, er slíkt ei sámandi dugandi manni_ þá gall Andri vit oc mælti: med forsi miklu; hverr er fól slíkt oc fordæpa er smáan mig oc festar mey mina? oc skaltú drepinn liggja á þr fjórar sólar séu af himni Hárekr svarar: hér máttu lýta Hárek Herandason oc bræður hans frá Elfeýju oc þat ætla ek at lauga sverð mitt i hjarta dreira þínum, ádr jafn lengd komi annarsdags, oc máttu við orustu #búast# þegar at morgni, ef þú ert ei med aullu blaupr_ gengu þeir bræður þá ur höllinni til tjalda sinna, oc sváfu af um nóttina_ en Andri sat eptir mjög úfrínn. En at morgni þegar sól rann bjuggust hveru tveggju til orustu, höfdu Hérandasynir lið miklu minna fylktu þeir nu liði sínu, oc þóttuz engvir menn hafa séð vaskligri menn enn þá Héranda Sonu; qvom þá Andri med berserkja lið sitt fram á völinn, oc voru allóárenniligir, grenjudu þeir oc gnöguðu skyldi sína, oc qvam á flesta berserksgangr_ var þá blásinn herblástur sva undi við i fjöllum, tókst þar nærst orusta afar hörd oc mannskjað, leið ei langt á þr brutust fram á fylk-ingar Héradasona Berserkir Andra bræður hans Þráin oc Ljótur oc stóð ei við þeim, Þrándr fór oc ógrliga i hernum, oc fylgdu honum xij berserkir_ Andri vóð þá um fylkingar, brynjulaus oc feldi liðit unnvörpum. Hárekr barðiz ákafliga med afburða hreysti oc feldi hvern er hann náði oc fyrir stóð þá brautst Hrómundr fram i fylking Andra oc feldi fyrst berserk mikinn var ei langt ádr hann hafði Drepit xx manna hvern hjá aubrom, óð hann nú fram i miðja fylkinguna, þá kallaði Þráin á merkismann Andra sá hét Þröstur hamramr mjöc; oc bað hann rápast móti Hrómundi: vóð Berserkinn nú fram mót Hrími: oc skifði sundr hest hans um bóguna stöck hann þá úr söðlinum oc hjó med annari hendi á öxl Þresti, oc klauf ofan höndina med sýpunni, fell þá merkit i gras_ Nú sér Andri fall Þrastar oc merkit liggja á jörðu; mælti: hann þá: fullu skal ec gjalda þér Hrómundr ef þú þorir at byða mín. hann svarar heldr hefr á þic vegist Andri, flya nú skauð þín en merkit liggir á jörðu niðri, oc mantu gista Niflhel ádr sól settst_ gangaz þeir nú ad með grimd mikilli, hjó Hrómundr þegar í haufud honum sem honum var hægaz, enn brandrinn beit ekki, oc var sem gnýsti við blágrýti, oc hraut af elldr, enn Sverþit brotnadi sundr í midju, oc qvað við hátt; þá [Page 5]

glotti Andri því hann sakaði hvergi, stóð þá Hrómundr vopnlaus, enn vildi hvergi á hæli hopa, hjóg Andri þá til Hrómunds: oc tók hann sundr í midju, oc fell hann med hreýsti mikilli_ Sökti þá Þrándr fram í fylking Háreks oc drap merkismanninn oc feldi merkit. Andri barðiz oc hræðiliga oc hafði báðar hendr blóðugar til axla, féll þá her Háreks sem hráviði í skógi; þar voru sva vascir menn at enginn flýði dauða sinn, qvam þá loks at allt lið þeirra féll

stóðu þeir þá tveir eptir Hárekr og Herrauþr og sýnda sva ágjæta vörn at Andra felmtraði við þá kallaði Herrauþr til Háreks og mælti: Stórhauggr ertu bróðir! og mantu eignast Svanhvít, enn ráða Hálogalandi_ Hár(ekr) mælti: fýsumst meir á frægð enn líf og fellum líf Andra, skal Svanhvít þar eiga til at spyrja, at aldrei bili mic hugr, man því og lokit at ec njóti hennar_ Vóg hann þá til beggja handa, og hrukku berserkirnir undan, og þorðu ei móti gánga þá mælti Andri: látum þá skömm alldrei spyrjaz at tveir menn gangi yfir herinn þótt frægir séu_ skaltu þrándr hinn Digri /:var hann svo kalladr:/ ráðaz mót Herrauþi, og muntu alls við þurfa at fella hann; ód þrándr þá fram mót Herrauþi, og sneyp skjauld hans ofann gegnum mundriða. Herrauþr hjó þegar til þrándr á öxlina, og braut sverð sitt, sá hann þá vopn máttu ei bíta hann, hleypr þegar undir hann sem Kólfi skyti og færir niðr fall mikit; þat gat Þráin at líta og sveiflapi sverði til Jarlsonar, nam blóðprefillinn brjóstit og risti ofan qvíðin sva ystran hrundi út, lét hann þá lausan Berserkinn, og sveipar at sér klæpunum og fell þar niðr i dreirann milli búkanna_ Ecki brá Háreki við þó bróðir hans felli, heldr fer hann þá svo ógrliga ad #allt# hrökk fyrir lét Andri þá bera at honum skiauldu, Hárekr stökk þá albrynaðr út yfir herinn, var hann lítt sár enn ákafliga módr; hrópar nú á Andra og qvað:

Blaupr i viðris vopum
hygg hvíta fryggju
vepr sleddu niðr
háls, at verði frjálsu
glupnar niðr i gaupnir
faðma, þá fóli meíða
gneggjur ái hneggjo
forn eru skaup norna.

Andri bað enn sæcia fast at Háreki, og láta skjaulduna gjætu þeirra var þá en at honum gengid, fór þat þá á sömu leið at hann varpaði sér út yfir mannhrínginn, þriðja sinni fór og á saumu leið, þreif Hárekr þá stein geisi mikinn og sendi af öllu afli framan á enni Andra Jarls, var það haugg svo afarþúngt at Berserkinn hraut á bædi kné sín, stóð upp heldr seint og svimaði við, litapiz um og hleýpr at Háreki, var hann #þá# nær at mædi spr_ únginn, og magnþrota af steintakinu, hjó Andri nú á háls hönun sva at tók haufuðit, er þá mælt bolurinn stæpi lengi_ var þá hálfnat líf Andra er Hárekr féll. gékk Andri nú til hallar og líf hanz og bundu sár sín vildi hann þá og hefja brúðkaup sitt á nærsta degi.

1.8. viij. Capituli.

Þegar menn voru gengnir til rekkna sinna mælti Svanhvít við mæð þá er nærst henni gékk og Gyða hét; Við skulum fara til Vigvallarins og vita ef nokkr kann enn vera lifandi af Hérandasonum Gyða svaraði ufært man okkr þangad þar draugar gnýsta tönnum og mannablód og búkar hylja jaurð alla, og ertu nær aurvita og heillum horfinn. Svanhvít mælti ekki hræpunz ek flyxur þær, enda man nárinn kyrr liggja; og hvergi saka til; og skulum [Page 6]

þegar af stað sem snaraz, varð nú sva at vera sem Svanhvít vildi, var Gyða ærid felmsfull, enn Svanhvít leiddi hana ad valnum leitar nú Konungsdóttir lengi, og sviptir hjá sér búkunum, hyrði hún aldrei þó alblöðug yrði, at lyctum fann hon Herraud undir skyldi sínum og mátti hann hvergi hrærast, er sundr var qvíðinn, þá mælti hön. nú er sá fundinn er ek vildi, skal ec alla stund áleggja at græða þic, þikiz ek vita at þú munt góðu launa vilja_ hann mælti mikit er þér umhugat er þú vildir leita mín hér á milli manna búka, og ertu góds af verð. Svanhvít var handlæginn mjök og einkar mjúklát, settst at og saumar quíð hans med sylkiþræði vildu þær stydja hann ef gengid gæti; hann mátti hvergi komast, þá fann konungsdóttir það ráð at hann legðiz á herþar þeim og var það gjört, varð þeim ærit ervið at bera hann, er maðrinn var bæði hár og gildir en máttfarinn mjök_ drögnuðu þær loks til bæarins at húsi litlu, og báru hann þar inn i sæng eina enkar væna fægði þar Svanhvít sár hans, og bjó um ágæta vel_ hon mælti þá: hér skal Gyða þjóna þér, enn #ek# man um vitja nær færi géfst á, verðec nú sett á brúðarbekk og glicaz at ek af geri ekki harm þann, grét hún þá mjök sáran mynt iz til Jarlsonar og gekk burt síðan. Litlu síðan var hún leidd til hallar og bekk sett med Andra Jarli, fylgdu henni meýar margar, glóði hún aull

fyrir gulli oc meipmum, enda var hon allra meýa fríduz. Leyndi hon þá harmi sínum sem mest matti. Var þá hafinn veitsla in ágætaza með allri vidhöfn er þá var típt, xij menn skyldu vörð halda fyrir hallardurom vildar menn Andra. Þrándr Digri stóð fyrir borðum oc skeinti brúð-gúma_ var þá ölteiti mikit oc drukkit fast.

1.9. ix. Capituli

Nú er þar til at taka sem Finninn kemr til Elfeýar á fund Hérandar Jarls, sat Jarl yfir dryckju borðum, var hann þá gamall mjök oc ærit ufrínn á at líta, enn sem Finninn qvam i haullina, leit Jarl skýrliga vit honum oc qvað

HveR ertu þejr

ber þu fljótliga

læviss er Lotr

i Haull qváminn?

fölsk eyrindi

þic leiðan sendi

þuldi nú finninn eyrindi sín aull, oc kongsdóttir hafði fyrir hann lagt á meðan sat Herandi kyrr oc þagði, en tindra þótti ór auhum hans, svo allgrimmiligt var yfir bragð hans; þá lauk Finnur eyrindom sínum enn jarl Qvað:

Fella man Andri

með rofnum Hiálmi

man traull þó einnveg

arfa mína

oc roðrum geiri

meýar njóta.

duga þá oc meðr engu móti ráð hennar segir hann; þott synir mínir verði við Velli lagðir, hugsar hon ek hefni sona minna, enn gyfz man hún Andra er ec kemst fyrir Noreg norðr á mánahar fresti; man þá spilltr meýdómur henn, en njóta mannsins hverki vel né lengi - oc en þá qvað Jarl:

Mær hefir svikit

vant er vits

bleik man þó brúðr

menn stórhuga

þeim er viðs um feygiz

bólgin trega

Reys þá viðr maðr nokkur af fleti, sa #var# klæddr kufli svörtum, með kefli mikit i hendi, virðtiz Finni hann væri höfði hærri enn Jarl, þóttisz hann kenna þar Högna Hérandason at frásögn, þessi gékk framliga fyrir Jarl oc qvað við hátt;

Hvat er þér ái?

hefr þo beima

harðara myndi

Hví ertu blauðr?

búna hjaurvi

Hárekur fara

oc enn qvað hann:

Þat læt ec ummmælt

ec Andra scal

hardann haus

[Page 7]

Hiaurvi spora

verða þeim aullum

einn at bana

Haugni snéri þá utar eptir haullinni, oc var all ógrligr ásyndar oc qvað.

BreNa skal ek á báti

Hérandi þín

manattu grapur

brúði lævisa

hvergi at njóta
gljupr sitr heima.

Herandi kallar nú Högna son sinn oc mælti: aldrei heýrþig mann sva heimskliga heit strengia, oc tak aptur fólsku slíka; Haugni letz hvergi mundi aptur hverfa, oc mantu hræddr heima sitja, er ek hefni bræþra minna. Nú sá Jarl ei myndi tjá at letja hann; oc mælti: lítil verþa tillaug mín, en litin grip vilk gefa þér oc tak vid. Högni veik sér aptur oc hendti gripinn á lopti, var þat sylkiskyrta all væn. Jarl mælti: skyrtu þessari skaltu klædaz er þú berst við Andra oc bræþr hans, má henni hvarki elldr né eHðr járn granda - Enn feck Jarl honum sprota nokkrn, oc fylgdi med fýngr gull lítid, oc mæltiganga skaltu hér í Vestr á skóginn oc mantu koma í dalverpi lítit, sjá mantu þar steina tvo ekki all-smáa, spretta skaltu sprota þessum á steinninn, oc manu dvergar til dura ganga tveir saman Vinir mínir Kjalar oc Frosti, ber þeim gull þetta at jartegnom oc sva kveþio mína at þeir ráþiz í faur med þér, annars man þér ei hlíþa. biþia skaltu þá smíþar, eru þeir öllum dvergum skjótari til verka sinna. sjálfr skaltu fyrir segja hvat smíþa skulo, er mér synt þu comir i voþa stóran ella faraz med aullo at auþrom coztu, mank þá hefnda leita, ef sva vill takaz, oc far nú heill oc vel lætk um mælt at aptur sjáumst - Lióp þá Högni á mörk ina, oc qvam at qvöldi dags í dalverpi þar er Jarl hafði til vísat, sló hann þá med sprotanom á steininn, oc qvamu fram dvergar tveir, Högni bar qveþio Jarls oc fylgdi med rínginoc baþ þa smídar. þeir tóku vel qveþio Jarls oc qvæþo scyldo á vera, at gjöra hvers hann beiddi; eþa hvaþ skal smíþa? Högni mælti: gjöra skulu þér mér kylfu afar mikla oc trausta, þúng skal hon at vart Valdi jii. menn, skal hon flöt á fióra vega med atta Stálspaungum slegin á hvern veg gaddar skulu fjórir á hvern veg bæþi bitrir oc lángir, at xiij teljisz umhverfis, skal hun jafn vig á hvern veg sem vegit #er# fleinn einn geisi mikill oc tví-eggjadr gángi fram úr enom fremra hausi hennar, skal vopn þat i engum galdri né hauggom bila hversu hamramt sem hauggit er; búinn skal smíþinn þá dagar, ella man yckr ei hlíþa. Kjalar mælti allmiklit er ummælt, oc eigi veit ek hversu takaz má, og gakk i bæ minn, Högni giörer sva. Toku nú Dvergarnir til smídarinnar, en Högni svaf uns dagabi; gékk út síþan oc litaz um, sér hann þá hvar vopn þat liggir á jaurþo er hann beiddiz, at aullu búid er fyrir var mælt, greyp hann þá kylfuna upp oc mælti: kylfa sjá skal Andra at bana verþa og aullu liþi hanz oc hægt #er# at reiþa hana tveim höndom. Bjoggust nú Dvergarnir med honum, oc sigldu norþr med landi; qvam á byr skjótr, oc lendu við Hálógaland á viijda dægri - þá mælti Haugni: öngva skulit þér hafa hér vid slægd edr fjölkíngi; vil ec einn hafa hér af frægþ alla ella dauþr liggia, skulo þér kynda bál medan ec fer til borgar oc felli liþit, skal þar á brenna Svanhvít fyrir Svík sín oc fordæþu, er ec hefi feldan Andra. En þat er frá finninum at segia, at hann fer leiþar sinnar, uns hann finnr Svanhvít ádr til sætis gékk oc segit af ferþom sínom oc sva svör Jarls þá mælti Kongsdóttir hvat lagði Högni til mála vorra? hann svaraði drepa kvadsz hann skyldi Andra oc liþ hans allt einsaman, enn brenna þic á báli, síðan lióp hann á brott oc hagði eigi vopna. hún blés við mæþiliga oc mælti: hversu má þá rádi voru

[Page 8]

verþa verr háttat - gékk hún þá til sætis síns.

1.10. x. Capituli.

Andri sat nú at veitslunni i miklum fagnadi, stóþ þrándr fyrir bordum enn xij. berserkir fyrir dyrum úti á verþi. Nú sjá þeir mann mikinn ganga frá sjó nedan, sá var gydrdr Svarþreipi i kufli svörtum, en reiddi gaddr -kylfu um öxl sér geisi mikla, brátt bar hann at, oc er fann Berserkina þá er á verþi voru, spurðu þeir hann at nafni? hann svaraði Haugni heit ek Hérandason oc Vilc gánga i höll fyrir Andra, á ek við hann éyrindi nokkud. þeir báðu fól þat brott verþa sem skjótaz, ella myndi hann lamin til heljar_ Högni reiddiz þá ákaflga oc hamaðiz fyrstasinni hóf þegar upp kylfuna oc drap þann nærst stód oc sva annan oc þridja, leita þá hinir undan, Högni lióp i Hallardurin, oc skall hurþin i gætti er #hann# vód inn, oc kvad vid hátt, hiuggu nú berserkirnir á hann oc beit ei á skyrtuna. Vegr hann nú grimmiliga hvern er fyrir varþ med kylfunni, oc varþ mans bani i hauggi hveriu, enda varu þar margir sem dæmdir til heljar fyrir óttasakir er hann fór sva ógrliga, æþir hann allt innar at Þrándi digra er hann stód fyrir borþum; lystir Högni kylfunni i hart honum oc lamadi allann i mola, hraut heilin um borþit oc dúkana. þá stód Andri upp oc tók Sverþ sitt oc mælti ekki man til setu boþit er komin hér Högni Hérandason oc ætlar at hefna brædra sinna, oc er all geigvænlig oc stökk þegar fram á gólfit, grenjapi hátt oc gnagaþi Skiöld sinn_ i þvi hopar

Högni ut af haullinni, hafði hann þá felda Lx. Berserki, stóþ hann nú við dyrnar og drap hvern er ut vildi ganga. Andri eggjar nú ákafliga liþ sitt ut at ganga og geccccc sjálfr undan, hörfar þá Jarlson upp á milli múra tveggja mátti þar einnveg at sæcia, drap hann þá hvern er hann til náði með kylfunni, var þá atsókn ógrlig, en hvergi beit á hann heldr enn við grjót gnýsti, er mælt hann feldi þar fim hundrud manna Þráin lagði þegar til hans spjóti miklu, skaut Högni sér undan laginu, og hrat_ api þráin við er að hörku var til lagt, Högni sló hann þegar til bana með kylfunni lagði þá Liótur til hans, en Högni rekr steinin fram móti honum og nam brínguna, svo hart at Liótur féll fyrir, féll þá Högni á skaptid, og gékk ei á at heldur; sló hann þá til hans með kylfunni sva gaddarnir sukku, var það hans bani. Andri hjó þegar þvert um herþar Högna svo hann fell við, og spitti blóði. stóð þó snart á fætur og lystr kylfunni á handlegg Andra og brotnadi armurinn en Sverdit fell niðr_ snéri þá Andri undan at strönd niþr, og Högni þegr á hæla honum. Andri ljóp þá fram á Bjaurg nockur og stökk fyrir hamar þrít-ugan i Sjó ofan, rann Högni þegar eptir hönum, enn er hann kom niðr höfdu þeir Kjalar og Frosti breidd klæði undir hann, og heldu sva upp, enn þá hann qvam niþr á vodina féllu báðir Dvergarnir flatir, því hann var ærit þúngr_ Andri lagðiz þa skér eitt, en er hann sá til farar Högna greip hann stein afarstóran kastar til hans annari hendi, brá Högni sér i kaf undan kastinu_ þá qvamu þeir Kjalar og Frosti á skerid til Andra og hristu dulur sínar, at honum, og #rak# af úr sem syndr varþ Jarl við það blindr báðum augum, steiptiz hann þá i Sæ út, og svam á land i einhverjum stad, Högni sókti þegar eptir hönum, komst hann brátt i hauggfæri við hann, og lamaði allann til heljar, og féll Andri þar hinn mesti Berserkr_ Högni leypr nú til hallar, og greyp Svanhvít höndum, qvaþz skyldi brenna hana með brudguma sínum og hefni ok svo brædra minna, bar hann meýna þegar út af höllinni, og fór ákafliga. Þetta gat Gyða at líta sú er þjónadi Herraupi, rann til hans öe með tregum miklum, og mælti: Hér er traull eitt komit og hefr drepit

[Page 9]

Andra og allt liþ hans, enn hefr Svanhvít höndum og vill á bál bera. Herraudr ljóp upp þegar sem Ósár væri og hleypur út af husinu, og sér hver Högni fer með konungsdóttir, og kénir hann; kallar til hans og mælir hví viltu vera fól slíkt að bana meý [sv]o ágætri? á eg henni líf að launa, Högni sefaþiz nokkuð, og þóttiz kenna raudd ina, og mællti svikit hefr hún brædr mína og efni ek heitstrenging mína_ Herraud bar [n]u skjótt at honum og segir sva: fleiri manom við viteigast ádr konungsdottir sé brend, er þér þat satt at segia at fyrr skalec við velli lagþr, og máttu mæta mér þegar i staþ með vopnum þínum, og manu flestr kalla þú vinnir mikit til glæpsins, ef þú sinnir á [mér] nýdingsverk og fellir #mic# holsærþan mann og bróþr þinn. Haugni kéndi nú giaurla hvar Herraudr fór, lét hann þá meýuna af hendi rakra, og mællti nauþigr gengek á heit mín. en með því ert á lífi bróþir! man svo vera verþa, varþ þá fagnadr fundr með þeim brædrum, sagði þá Herraudr honum allt frá vidskiptum þeira Andra, og er þér miklu meira þrek at kúga Loga konung at hann fái þér xv. Skip i hernad aull vel búin, máttu sva fara móts við Helga in Prúða og berjaz við #hann# og vinna svo Svanhvít þér til qvon Högni qvaþz aldrei skyldi Svanhvít sinnr vera, enn þess man ek heit strengja at hafa ádr jafnlengd komi annars árs; kúgad Loga konung enn feldan Helga in Prúða_ Skildu þeir brædr við það, og gékk Herraudr til hvilu sinnar, enn Högni til hallarinnar. _

1.11. xi. Capituli.

Litlu síðar kémur Svan hvít á fund Herrauds og bidr hann koma á fund fauþr síns. hann giörir sva, og er hann fann konung réþ hann honum at bjóþa Högna alla þá sæmd er hann kiósa vildi; konungr játti því, og qvadst hans rádom giarnann hlída Viljá, manec segir Herraudr sætta þá Helga son þinn á Hólmi, því Högni hefr heit strengt að berjaz við hann, konungr bad hann sva giöra_ gengu þeir konungr þegar út af haullinni og bauþ Logi konungr Högna slíka sæmd er hann má veita, kvad hann hafa frelsad sig og ríki sítt, og fyrir milli gaungu Herrauds þekktiz Högni boþ konungs_ var þá til drykkju gengid_ Enn Herraudr gékk til rekkju sinnar var hann hvergi nærri gróin Sára Sinna, sat þá Svanhvít lengszum yfir honum og græddi hann.

1.12. xij. Capituli.

Þessu nærz býr konungr herskip til handa Högna, skyldi hann siálfr velja sér menn til fararinnar, Högni valdi þá alla menn uqvænta og únga, tók hann nú til sín skip Andra Jarls var þaþ dreki allfagr og enkar vænn, fékk hann liþ bæði mikid og fridt, þá var Herraupr gróin Sára sinna og skyldi hann með honum fara. Högni héldt á bünadi sínum mánud hinn næsta; þá var þaþ að scip mörg sigldu af hafi og var þar comin Hérandi jarl frá Elfeiju ætladi hann at hefna Sona sinna ef hann fengí við komid, ok er hann sá ut

búnad þeira Högna mælti hann: hér eru Scip Andra, hef ec þó grun á at Andri muni ei á vera, skulom við þó að þeim leggja, ok sjá hvað þar verdr fyrir Högni biðr menn sína at leggja þegar at komendum oc var svo giort tókst nú bardagi, bardi nu Högni allt hvað fyrir varð með kylfunni, ok ádr lángs leidd hafði hann drekkt með öllu 4 Scipum Héranda þá mælti Jallinn: hér eru illefni at höndum komin, kenni Högna Son minn oc berst hann vit oss, en hefr hefndt brædra sinna enn feldann Andra jall_ Kallar hann þá til Högna mælti aldrei sá ec þér fól meira, viltu nú drepa föðr þinn, ok ero slikt fyrr ærinn Högna svaradi oc qvad haann fyrir skömmu svó ríkmanliga um mælt hafa hefma i höll sinni, at ver myndi litid fyrir verða at hefna Sona sinna, oc qvad:
[Page 10]

Barc af ámatkkum
koll alsvartan
fim hundrud allt ec
yrpu niði
Kylfa molandi
fjörvi rænda.

barda Brynju tröllu_ legdu Skiotast at landi fadir !_ gaf þá Högni upp Vörnina, oc fundust þeir fedgar í blíðu mikilli, ok ræða um ferdir sínar_ þá var Logi konungur til Strandar kominn oc baud þeim fedgum heím til veitslu, leiddi Svanhvít Héranda til Sætis, var þa veitsla hin besta oc druckid fast, töludu menn um tíðindi þau er til hofðu borid_ þeir fedgar Hérandi oc Herraudr ræddu um at Högni fengi Svanhvitar, varð hann þá svo æfur at honum héldt við Bergserksgangi, ok qvad þetta: Lævísa konu lítt manc nýta bana ord, sú bar háreki, tekr mic sá tregi at hiarta, harðlund at brióst er baulvi lostit_ Létu þeir nú af um ræðum þeim_ oc drukku menn gladir en at lokinni veitslunni var Hérandi með giöfum útleýstr, oc sigldi hann honum í ríki sitt

1.13. xij. Capituli.

Högni ok Herraudr brædur héldu nú frá landi er byr gaf heldu þeir a haf út i Sudurátt i eptir leit Helga ins Prúda_ það var einn dag at þeir Sáu Eylandnockud spyr Högni hverr ey sú væri Herraudr qvad; Þrúdeý heita oc styrir henni Alfur in Ríki; þar munum við á land ganga qvad Högni oc láta elld og járn geisa_ Herraudr með Engi blekktunar madr mun Alfur vera og förum hér Spakliga bródir! er hann ongva manna líki ok, fjöl-kunugur mjöc_ Tóku þeir land síðan ok settu búdir sínar, þeir bræður gengo þegar i höllina fyrir Alf oc qvöddu hann; tók hann þeim vel ok mællti veit ec nafn yckar oc sva ætterni, hefc oc fadir yckar fylgst at um lánga æfi; edr hvert muntu Högni vilja fara með ófridi, er þér satt at segja fær þú aldrei Sigr á mér, þó þú sért garpr mikill, ok hafir feldann Andra jall oc brædur hans. Högni lét sér ei sva ant um slíkt ef hann næði fundi Helga ins Prúda Ekki man hann skorta hardfengi við þic qvad Alfur, á hann sér hvergi jafningia at Vigrejsni, er þér ráðligra at bjóða slíkum manni #sem# Helgi er fóstbræðralag, því at Visu máttu ganga at aldrei gétr þú sigr á Helga_ Högni qvad engu at síður a þat reyna mundi, ok skal annar hvör sinir öðrum hníga, Alfur mællti þá er ei at apra þér banans enda mank vísa þér til móts við hann, þá giörir þú vonum betur qvad Högni_ Alfur baud þeim bræð oc monnum þeira með sér at vera oc þat þecktuz þeir_ þat var eittsinn at Högni frétti Alf at Helga_ það er þa fyrst at segja qvad Alfur, at hann með lifi sínu i þeim Stad er Nóatún heitir_ þar rædur fyrir konungr sá er Baldvin heitir, ok hefur Helgi skorad á hann til landa oc dóttur hanz er Elena heitir allra meýa fríduz skulu þeir berjast, at vori komandi, Menelaus heitir Sonur konungs hinn vaskasti madr er styra skal hernum móti Helga, ok mun honum ærid þúngt veita sem öðrum moti því líkum Kappa sem Helgi er, enda á Helga herklædi þau er ekki má járn á festa_ Högni glotti við ok mællti því hét ek Loga konungi oc Svánhvít dóttir hanz, at við skulum bádir ekki heilir af einum fundi fara. Alfur qvad hann ráða mundi, en njóta muntu fodr þíns, ef ek at beini ferd þinni enda skalek fá yckur bræðrum M mans oc Hernit fósttra minn_ Herraudr þackadi Alfi tillög sín_ oc sáu þar i fagnadi uns voradi._

1.14. xix. Cap.

[Page 11]

Bjugguz þeir bræður nú með her sin oc fylgdi Hernit þeim, qvöddu Alf og heldu

á haf ut, er eigi sagt af ferd þeirra ádr þeir komu við Nóatún. Sáu þeir herskip mörg á lagi og tjöld glæsilig á landi, þeir bræður færdur her sín þegar á land og settu búðir sínar Eptir það ganga þeir Högni Herraudr og Hernit og 9. menn adrir til tjaldanna, drakk þar inni allt lid Helga ins Prúða, en hann gek sjálfur at tafla, þeir Högni gengu í tjaldid með vopnum sínum, en er Helgi leit Högna stóð hann upp í móti honum og tekr blíðliga og baud honum til drykkiu og bad hann þyggja hvern sóma er hann helst kjósa vildi. Högni mælti: aldrei skal ec sína þeim bodum þínum, og stattu þegar á fætur og berst við mig ef þic bilar ei hugr_ Helgi mælti: eigi sómer slíks hefk fyrir stundu frétt at þú hafir heldt 5 hundrud Berserkja og frelsad sva Svanhvít systur mína, vilk því gefa þér meina ok alla födrleyfd vora og máttu svo best njóta hreysti þinnar, enda máttu kjósa bræðralag við mig ef þu vilt, ok vildi ec at þér virdt ud ei bod mín til bleidi_ Högni svarar og bad þann aldrei þrífaz er þá baud hanz nein ok skaltu þess og gjalda at ec mátti ei brenna hana, hefk heitid því födr þínom þa en ek kuga{di} hann at verða bana maður þinn, ok dugur þér ei skreiding, og vert við ef þú ert ei með öllu ragur Helgi mælti: heimskan má kalla þic Högni ok eigi kant þú at sjá sóma þinn, og það má ec a{t} vísu segia þér at aldrei fær þú sigr á mér, veit ec engan þann kappu at ec þori ei við at etj{a} á hólmi, skaltu og afleggja kylfu þína má hun ei kallast menskra manna vopn vilk á la{ta} lemja oss sem hunda þá til orustu kemr_ Hogni quad þat til reidu, var þá hólmsstefna {þeirra} fest handsölum, ok skyldi þegar at morgni berjaz_ Agnar hét madr svenskur at kyni o{c} kappi mikill í lidi Helga_ sá mælti: hvergi má ec því eyra er Helgi berst at standa hjá og h{afast} ei at vilk bjóða Herraudi hólmgöngu_ Hernit mælti heyri ec hversu gildliga þú lætur og me{untu} fá þér nokud at starfa, og skulum við berjaz_ Agnan qvad hann vel mæla, er hann vildi sem fyr deya_ og var ráðin holmganga þeirra_ gengu þeir bræður þá til búða sinna_ Eptir það baud Herra{udr} Menelausi til bardaga með öllu lidinu at tvettia náttu fresti_ En er vígljóst var um m{org} -unin gekk Höngi fyrstur á vígvöllin og var allógurligr ad sjá, er hann var albrynadr_ Litlu síðan kom Helgi og glóadi allr fyrir gulli var hann allra manna fríðastr sýnum og frækligastr hljóp þá allur hin innlendi herin til vopna undir merki Menelásar Konungssonar_ Er það fyrst sa{gt} at þeir gangast ad Hernit og Agnar, og börduz ákafliga lengi dags, at lyktum klauf Agnar hj{álm} Hernit og reist afram brjóstid_ Hernit hjó þá til Agnar með svo miklu afli at hann to{k} manninn albrynjadan sundr um þvert, og fell Agnar daudr nidr_ en Hernit gekk frá litid o{c} kastadi ser nidr á völinn fölr sem nár_ i því bili gátu menn at lýta flugdreka mi{kinn} sá flaug ad Hernit þar hann lá og hremdi í klær sér og fló brott síðan_ Nú gangaz þeir Hög{ni} og Helgi at, ok feksaz þar allóguligr bardagi, var Högni ærid Stór höggr en Helgi afar vígk{ænn} var því líkt sem eldar brynni er stálinn mættuz ok gneýstadi frá langt í lopt upp, en e{j} mátti byta á Skyrta Högna, og hraut af brandrin, enda beit Andranautr ei heldur h{erklæpi} klædi Helga. Soksusz þeir sva ógrliga at nærri lá við springa mundu_ þá mælti Helg{i} viltu ei heldr hvílaz um hríd Högni, en springa með öllu_ Högni þagdi við oc se{ttust} þeir nidr bádir um sinn oc létu renna mædina, þá baud Helgi honum enn bræðralag ríkit oc Svanhvít {oc} qvad hann reyna mondi at ei mundi hann fá sigr á sér til hlitar_ Högni mælti: þó mönnum þyki allvel bodi{t} tek engin þín bod, ok skal annar hver fyrir öðrum hníga, og munum við þá af mædi sigrast þó v{opn} in byti eigi ok er óvist hver sigr fær, enda fardu at herklædum þínum hinum góðu, er járn m{ega} ei bíta ef þú þorir ok ert ei með öllu hræddur_ þá vard Helgi afarreidr kastadi gérdu{m} ok qvad: Þú mant lif láta, leiþr er ofsi þinn, borginmóþar sculo þinn bleikan slíta, ná {al} dreirgan, dörvi sporaðan, fardo af Skyrtu sem faðir þinn gaf þér, ef at með öllu ei erto blau{dur} Ei vissa ec mælti Högni: at þú værir víss um þetta, oc brosti við fleigdi síðan skyrtunni_ t{oku} þeir síðan at berjaz ógurliga, hamadist Högni þá með öllu_ en Helgi var svo fimr at hann hljóp í {lopt} upp yfir högginn_ var sá atgangur bæði hardur og lángr, toku þeir þá ærid at særa{st enn}

[Page 12]

þeir voru hlífarlausir, tók þá hold þeirra bert við höggunum, endu tókusz þeir ad mædast ok kom sva at lyktum at þeir bödrduz á knjánum, ok köstudu síðaz vopnum á milli sín oc fellu síðan bádir aflvana_ Herraudr lét þegar leggja þá á skyldi oc veitti umbúnað bad hann menn segia þá dauda, oc sva var giört.

1.15. xx. Cap.

Eptir þetta taka þeir Herraudr og Menelás at fylkia lidi sínu til badaga, ok tókst nú orustann_ Kappi sá var í lidi Menelásar er Marbrín hét allra manna mestur oc sterkastur hann sókti afarhart fram ok stódst ekkert við honum_ Komu þá ij. bræður Háleyskir á móti honum fylgdar menn Herrauds garpar miklir hétu þeir Sigurdr oc Sörli /: alias Sölvi ok bördust við hann, ok áðr lángr leid klauf Marbrín í södul nidr, oc litlu síðar hjó h{ann} höfud af Sörla_ hrópar hann þá til Herrauds oc eggjr hann at hefna maNa sinna ef hann hefr þrek til. Herraudr hleipur þegar at honum oc berast þeir all frækiliga, lauk sva at sva at Marbrín drap hest undan Herraudi verst hannþá á fæti:, ok gétr drepid hest Marbríns sokt ust þeir nu lengi bádir ok sá Herraudr at hann mundi ei mega svo standa láta því heldr mátti hann á hæli fara, hleipr því undir Marbrín sviptut um hríd áþr Marbrín fann at kipt var undan honum fótunum ok féll hann ok herraudr á ofann þá mælti Marbrín nú má ei vidnam veita oc giörast nú brögd í tabli; ok mantu vilja gefa

mér gríð_ Herraudr qvad svo vera skyldi ef hann gerdisz sinn madr, Marbrín létst honum fylgjia mundi oc sör honum trúnadareyd let Herraudr hann þá uppstanda, oc gekk hann í lid med honum, enn er her Menelásar vissi Marbrín fallinn tok at losna um fylkingar oc margir at flýa eggjar konungson þá lidit ok sócti sjálfr ákafliga fast fram mætir nú Herraudr honum og bördur frækiliga Herraud máttu ei járn bíta er hann hafdi herklæduin góðu Helga ins prúða, vard þat at lokum at Menelás féll af mædi fyrir Herraudi, sleit þá orustunni ok gékk lidid hond Herraudi, fór hann þá til herbúdanna ok hafdi nú þessa hina miklu afreks menn fjóra i sinu valdi Högna og Helga, Marbrín oc Menelás ok tók at græða þá sem best hann kunni; héldt hann síðan heim til Þrúdeýar med allt lidit oc miklum sigri, tók álfr honum med miklum fagnadi ok var þar veitsla in besta, litu menn þar Hernit heimkomin ok heilan Sára sinna er allir héldu dauðann_ Eptir þad gekk Herraudr til Högna var hann þá albati ok mæælti hver ykkar Helga sigradi? Högni qvad Helga sigrad hafa edr hvar er hann nú? hann er dauðr qvad Herraudr_ þá mælti Högni: illa hefr þér farid en hafdir þo heitd Loga konungi at sætta okkr á hólmi ok ertu hverflyndr nærsta hafdi hann ok opt bodit mér Svanhvít Systr sína ok ríkit, var þá sem högl riti af augum Högna ok þotti elds litr á vera_ þá sagdi Herraudr honum hid sanna_ var síðan þing stefnt all fjölment ok fundusr þeir Högni ok Helgi oc bundust þá í fóstbræþralag ok heldu þat síðan med hinni mestu ástund_ skyldu þeir Herraudr oc Menelás skipta löndum ok konum med þeim skyldi Helgi fá Elinar Systr Menelasr oc halft Tartara veldi, en Högni fá Svan hvítar oc allt Hálogaland til forráða, ok var þat fastmælum bundid_ Eptir þad sigldi Herraudr heim til Elfeýar ok vard kona hans honum ærid feginn, ok #tok#hann nú vit jarldóm

1.16. xxi. Capituli.

Nú sátu þeir Högni og Helgi med Alfi i godum fagnade, þat var eitt sinn ad Högni spyrr {Alf} ef hann vissi nokkrs þess víkings von er þeim fóstbræðum væri frægd i at fella? Alfur {sag}de vist erut þid aller kappa mestir, enn þó veit eg konung þann er Bolverkr heitir, oc þann veit {eg} mann vestan oc hard fengastann, hann safnadi ænu gótzi, ok at lyktum ljet hann setja síg quikan {ni}dr á Bjarmalandi vakta haugin margir hermenn nótt og dag, Boli /alias:/ Brynjar {heitir} sa fyrir þeim er_ þeir fóstbræðr strengu heit þegar at brjóta haug þenna oc vinna draugin_ Epter {þa}t búast þeir til ferdar sem hvataz, qvóddu Alf oc létu i haf, sigldu þeir fyrst til Horneyar {ok}síðan til Vindeýar, gjörði þá at skeidunum galdra hrid mikla med ofur vindum {ok}bísnum miklum_ skipar þa Högni ad hækka seglinn er sævar magnid var sem mest {ur}du menn margir dasadir nærsta, ad lyktum komu þeir undir Bjarmaland ok fel{la}

[Page 13]

segl sin. tok menn land ok sá 60 manna vid sæ nidr oc vordu haug Bölverks afar har ok virki sva hátt um kríng at vart matti yfir varpa hlid var a Virkinu sló nu þegar i bardaga rydst Högni um fast oc drepr er fyrir vard. Berserkrinn Boli réð{st} þá móti Högna oc reist Högni ofan allan qvid hans svo ydrinn féllu út úr búknum eptir þat flúdu Bjarmar þeir eptir stóðu oc eltu menn þerra fóstbræðra þa oc feldu alla at lyk{tum} Helgi litadist um vid virkid ok rann i einhverium stad med öllum vopnum sínum uppa veggi{nn} ok yfir inn, lauk hann þá upp hliðinu ok gekk Högni þar inn oc herinn, ok tóku nú at br{ } haugin sem tíðaz ok var lengi ádr þeir giæti komid á gati; sva var hann ram giör. þa {sagdi} Högni huer vill sina hreysti oc gánga i havgin? Helgi mælti glikastr munt þú til þ{essa} þreukirkis_ Högni hljóp nidr i festi énni; myrkt var í havgnum, annad hvolf var ned{ar} lysti þar af gullinu, þar sigr hann ofan, tók hann þá ofa mikid fe oc ber til festar at eig{i} skortí á 12 byrdin hans_ Þar tók han festi mikla med hundred ringum síðast, ok dróg{u} men hanz upp féð_ Sér þá Högni Stól marglitan ok allan gulli oc Sylfri lagda{an} á stólnum sat Bölvukr ok all ógur legr hafdi hann sverdid um kné sér oc gu{ull} menn mikid um hálsinn, ok hengu á baugir tveir ágjætir gripir á Silki taug vid h{álsinn} Högni snír ad Bölverki ok qv: Fáðu ský oc skripi, oc skömm hvaðán æfa, aullom m{untu} audi rúin, hljóttu harm hundvís draugr fyrir helgrindr nedann, men þitt ek grip {ok} mæki þic sundra_ Ekki hrærdist draugrin at heldur oc sat kyr sem ádr, þa sleit Högni af honum hringana ok mælti: Stattu á sætu fólin andvana, alla letc eld{a} flaug rjúka; þic um alvegin. vorðr meídma, manat byða til miðrar njólu._ Þá r{eistist} Bölverkr vid oc stóð af stólnum, gnötradi þá vid allr haugrinn, braut hann þá men{id} af hálsi sér ok fleigdi i jörd nidr oc sökk þat med öllu_ vedr hann þá at Högna {i} ærnum draugmód ok kvad: yndis tíð er öll ofliðin, bölvis tíð ofborin verðu{r} ádr varð at eggjom guNlogi, seggi sundraði: þá erk sökti hildi_ hefec hólmm gaungr háðar Sextýu, oc fólkc orustr fimtýu tveNar_ þoldic æfa þvílíkt nockrom baul oc Smán branda ruði, emk fus þic til feigðar senda._ Réðust þeir nú á allst{erk} -liga sva þótti vid gnötra kreisti Bölverkr hold Högna af beini ok reif herkl{æði} hanz sem hórqueifr væri, fór Högni á hæli því honum vard aflafátt, en skyrtan hlífd{i} beinbroti; bar þá vid um hauginn ok var þvílíkt sem Bolverkr vædi mjöll er han{n} vóð golfid til knjáanna, bar þá nú at hellusteinu nokkrum, stökk þá Högni öfugur yfir hel{luna} ok kipti Draugnum áfram ok hrufiladz mjöc vid ásynd hans þá m{ælti} Bölverkr ok kvad: má m{argur} tréysta miklum audi; hverfult yndi oc hreysti fira_ Högni hjó þá af hönnum höfudit ok sökk hann þ{ar}

nidr ok heyrði lengi ómin eptir_ tók Högni Sax þat er hann borid hafði oc bar það síðan {gekk} hann þá til festarinnar voru þá allir menn hanz til Skipa flúnir nema Helgi_ vard þar fagnad{ar} fundur_ Síðan létu þeir í haf þegar byr gaf, er ei getid um ferd þeirra fyrr en þeir komu vid {Há} logaland, ok vard Logi Konungr ærid fegin Syni sínum og sva Svanhvít, enda fögnudu a{llir} sættum þeirra Helga oc Högna, var nu veitsla hin besta, ok sat Högni á hlid Konungi ok Helgi á {adra} þá Menilás þá Marbrín, enn er öl færdist á menn m{ælti} Högni at enginn væri jafningi þeirra {Helga} um heim Allan_ þá m{ælti} Marbrín: rád er þér Högni at raupa eigi sva mjög, margir eru menn va{skir} Högni m{ælti} Skaltu vera mér jafn, ok ertu fól mikit ef þú dregr þann dul at þér, skal þat oc {full} reynt verda_ Marbrín qv{ad} hvergi mundi hopa, ok fáðu mér Sverdit Andra naut oc hyrdic þa {ekki} þótt þú berir kylfuna, vard Högni þá afarreidr ok lét Marbrín fá Sverdid, Stukku menn {undan} badum ok komu út á Völlinn_ Tóku þeir nú at berjast ok hafði Högni kylfu sína, en Marbr{ín} sverdid Andra naut_ Sóktuz þeir allógurliga_ ok kom sva at Hogni mátti aldrei hæfa Marbrín med kylfunni; vard hann sva móðr at honum lá vid ad Springa_ Sá Helgi nú at ei hliddi sva bú{id} ok gékk á milli þeirra, vard þá sætt ákomit ok gékk Högni gladr at því, er hann sá hver af{burda} madr Marbrín var, ok sórust þeir í fóstbræðralag_ Þat var nokkru síðar er menn allir satu {vid} dryckiu at madr nokkr kom í höllina allgeigvænlig, sá gékk innan fyrir Konungsbord ordlofs {laust} {og} mælti þat er mælt at þid séud oafnadarmenn mestu oc afburdamenn sva engin megi rönd [Page 14]

{vid rei}sa, þó veit ek konu þá er ykkir alla man vid velli leggja ef þid þorid á at leita, er þat gy{gur} {} ein afarmikil oc Seidskratti, er hon þétta Kolsvört oc byr í eyunni Dimon, hefr hana átta {þr}ymr þussa Konungr ok er hann andadr oc Synir þeirra Andri, Þrándr, Þráinn oc Ljótur, er hon köllud {A}ndramódir má hon vera í ymsra kvikinda líki_ ok tel ek ydr alla blaudari hverri bickiu ef {þið} þorid eigi til at reyna, sneri hann þá utar eptir höllinni, þá spratt Marbrín á fætur oc hjó til hans {sva} sundr tók í midju_ Strengdu þeir fóstbræðr þá heit at leita uppi Andramódr oc fella {han}a eda deya at öðrum kosti_ Skyldu brudkaup þeirra Helga oc Högna at nærsta hausti_ qvöddu {þeir} nú Konung oc meyuna ok bjuggust til farar fengu þeir forrádsvedr hörd ok velkti þá í {hö}fum lengi, ok voru þat 18 dægr ádr þeir fengu land tekid vid eyúna Domin, ok settu tiöld sín {á lan}di, litu menn þá upp til eyarinnar hamra flugháa ok hellir stóran þóttuz þeir fóstbræðr vita at {þar} mundi inni gydjunnar_ gengu þeir nú med herinn at hömrinum sáu þeir nu gydjuna ok þótti öllum {ærid} ögurlig Hogni eggjar þá atsóknar_ sýndist þeim hún i ormslíki hálf ok spíó eytri Svidnadi {þat} allt er nærri henni kom ok mátti ei atgiöra, ok hrukku allir fra at lyktum_ þat er {sag}t at þeir berdist vid Gydjuna 8 daga, en hinn 9da hamadiz Högni oc vo at henni med kylfunni {enn} hún tok æ vid opnum Kjapti ok sleikti at lyktum alla gaddana ur kylfu hans, er þá {mælt} {ad} Högna hafi nokkud furdad, ok hopad lítid á hæli, heitir hann þá á þá Helga oc Mar- {brín} at sækja at henni med. lögdu nú allir senn til hennar en hún beit hvert högg af sér sem {} edr slo í móti klónni ok hrutu opt vopninn úr höndum þeim, þa vard Marbrín svo {æfur} at hann hljóp med brugdid sverdid i Kjapt Kellingar ok gleipti hun hann albrynjadan, er þá {sag}t at hann legdi sverdinu út um qvid hennar, ok lét hann þá, tók þá gydjan at dasast, bördu {men}n hana þá med grjóti at lyktum til bana, hefr sva Högni mælt at aldrei átti hann vid {sli}kan óvætt sem Andramódir var, er hún síðan fræg orðin ad bísnum i fornum Sögum._

1.17. xxij. Capituli.

{E}ftir það Andra módir var daud brendu þeir hana á báli, ok könnudu hellirin, fundu þar ofar {fie} mikid þá komu þeir í afhellir lítin oc #sáu# mæf fagra bundna járn vidjárn vid bekk nidur {hju}ggu þeir af henni fjótrana oc spyr Högni hvör hun væri? Hun qvadst Frídr heita dottr Kolbeins {konungs} austan af Kjænugardi. Högni spyr: hvi hun væri þar kominn? hun mælti Andra módir sókti mig {i h}amfari ok ætladi mic til qvanar Þrándi Syni sínum, ok vill hún naudga mér til slíks {þá} mælti: Helgi ei má Þrándr ganga med er hann nú veginn oc ættmenn hans, ok skulum vid leysa {þig} en ráda vilk kosti þínum hún játti því_ foru þeir nú til Skipa sinna ok lögdu á haf út {ok byrj}adi þeim vel, ei er gétid um ferd þeirra fyrr en þeir mættu 6 Víkinga skipum vid Elfar {skie}r Högni fretti lidsforíngia at heiti_ Þá svarar madr allmikúdligr Þráin heiti ek {og er}um vid þrír brædr Jötunbiorn ok Finálfur erum vid brædr Kolbeins konungs af {Kiæ}nugardi ok leitum Dóttir hanz er burt var stolin á nóttu edr hver ertu? eda veitstu nockud {til} mærinna? Högni mælti: hér máttu lýta Högna Hérandason oc er meyan á mínu valdi, er {her} oc Helgi Prúdi, fóstbróðr minn ok Herraudr brodir, get ek ad ykkir verdi þungt at deila {vid} kappi. Þráin heitir þá menn sína, ok var þegar lagt til orustu, ok kom á þá alla berserks {ga}ngr, ok tóku at grenja, ok ádr lángt leid hafði Þráin hrodid 2 skip Högna, ód hann þá {skip} af skipi rædst nú Högni á móti honum ok berjaz um hríd ádr Högni klauf hann nidr í nafla {sta}d var þá ódr vopna burdr á Skipi Helga ok manfall mikid at hann stóð einn eptir {lag}di þá til Berserks sá er Brandr hét oc nam lagid lærid oc stóð í beini, þenna hjó Helgi {sun}dr í midju, í því vóð at honum Jötunbjörn Helgi sníst vid honum á hæli oc lagdi Spjóti til hans {un}dir kverkina oc yddi ut um Hnackan fell hann þar_ letti þá Helgi ei fyrr en hann hafði h {rod}id þann knör med öllu_ Finnálfr eggjadi þá fast ok sókti hart fram móti Herraúði {ok} áttu þeir harda Sókn, ok at lyktum biladi sverð Herrauds undir hjöltunum, lagdi þá Finálfr {til hans} kom á lærid ok nam ofan knéskelina ok tók af tærnar, hopadi þá Herraudr fiær þetta

{lýtr} Högni oc vill skacka med þeim, þá flúdi Finnálfr ok hundrad mans med honum, ok heldu á hafid
 {þá} voru 5 hundrad mans epter af lidi þeira Högna ok margir Sárir. Epter þat undu þeir upp Segl sín ok
 {silg}du til Halogalands var þat þá tíðinda at Logi konungr var andadr_ var þeim vel fagnad_ brátt
 {frét}tu þeir at Víkingr sá er Ragnar hét bródir Marbríns braust til ríkja þar Ömd heitr_ Högn{i}
 {fer á} móti honum ok hafði hann 800 manna_ Mættust þeir Ragnar ok hafði hann ei fleira lid en 300. va{r}
 {einv}ala lid, þar vard hardr bardagi var Ragnar kappi mikill, þá baud Helgi að slá hring um hann [svo]
 {hann yrði} höndladr ok qvad annar Marbrín at hreysti vera mundi, vard þat at lyktum at þeir handt{oku hann}
 {í s}kjaldborginni ok gékk hann á hönd oc giördis fóstbrodir þeira, var nu landid fridad {oc}
 {se}ttust þeir nú at veitslu góðri um sinn. Þar er nú frá at segja er Finnálfr fludi u{ndan}

[Page 15]

ok kom heím í Kænugardi ok sagði sínar farir ei sléttar, qvad Kobeinn hann ærid
 ræddan vera, oc letz hvergi mundi ædras at fást vid þá félaga hversu mikill sem Hög{ni}
 væri safnadi hann þá lidi miklu, voru med honum átta berserkir hínir mestu Víkingar va{r þeirra}
 mestr Sörli, Brestir oc Nadr, Víkar ok Sóti, Gestur ok Ljótr var hann þeira vestur {vidr}
 eignar ok máttu traudla járn bíta. Börkr var hinn áttundi ok bar hann merki konungs, hann hafði ok m{örg}
 tröll oc berserki at Nóatúnum alls var lid hans 6.000, heldt hann nú her þeim öllum til Háloga{lands}
 færði her sinn á land ok tók at heria, flúdi þá undan landsmúgrinn oc bera menn Högna he{r}
 söguna vard hann svo reídr at hann hamadiz ok Skalf vid. Dró hann þá lid þat er hann mátt{i}
 fá, gat hann fengid 1500 manna- Þá Sendi Högni Ragnar ok bad hann hasla völl Kolbe{ini}
 Ragnar kom at herbúðum Konungs. Kolbeinn spyr hann at heiti: Ragnar svarar sem var. Konungr spyr: hv{er}
 hvíldi med Dóttir sinni? Ragnar svarar ok qvedur: Klæðlaus mic fadmar, fránum armi hlaðbeðsg{unn} í hvílu
 voðum, knör yndis legg at lægr blíðu, manat þóck, þér of gjalda, þótt ek uni, við eyk belt{a} vildec þid í vá hafa,
 bitrom brandi oc Berserki þína, þar ben býs bólgin dreíra, oc m{istil} teinn mölvar Skyldi. Konungr vard ákaflega
 reídr ok mælti: aldrei sá ek slíkt fól, ok sækid at hon{um}
 skal sá hundr ei langt um hlaupaz skal draga hann til hjóls oc Steglíngr, þustu þá at {honum}
 margir oc hjuggu á hann Ragnar brá vid hart oc sá at hann mundi í hendi þeim ella, Gestr Ber{serkr}
 gekk hardaz at honum Ragnar klauf nær í beltis stad ok vid þat, gat á burt komiz, ok höf{du}
 þeir hanz ekki var hann hesti allfráum, rendi hann skeid uns hann kom til fylkinga Högna oc sagði {honum}
 hversu hafdi, Högni qvad ágætan mann oc bad hann vera í brjósti Fylkingr, hafði þá Högni se{tt}
 Fylkingr sínar var Helgi í hinn vinstra arminn en Herraudr í hinn hægri. Kolbeinn fylkir nú lidi sí{nu}
 oc þat at med ópi miklu skyldi Finnálfr móti Herraudi oc þeir Ljótr oc Sorli, enn vinstra hægr{a}
 megin gengu fram mót Helga Sörli oc Brestir_ Konungr var í brjósti fylkingar ok þeir Vikar {}
 ok Nádr, en Börkur bar merkid. tókst nú orustann med ópi oc eggian - var þvílíkt sem jor{d}
 ljéki á þrædi en fjöll ok hamrar qváu undir, var fyrst Skotid áköf sva Sol fal í heíd{i}
 Vopnaflugi. Síðan gengu menn í höggorustu, leíð ei langt ádr berserkir Kolbeins brutust fra{m}
 úr her hans. ódu þeir Sörli oc Brestir vera hart á fylkingar arm Helga at hann Svignadist
 Helgi eggjadi fast oc sækir fram á móti. Sörli oc berjast þeir lengi. Helgi hjó á handle{gg}
 Sörli ok Sundr Vöðvan annad högg hjó hann í höfud hanz ok klauf hausin oc búkin í brjó{st}
 nidr - þá æddi Brestur í gegnum lidid, ok fór allt á hæli fyrir honum, vedr hann þá at Helga {ok}
 leggr til hans á qvidin svohart at hann fell vid lægid en brynjan hlífði. Helgi Spratt u{pp}
 apr sva hart at ei mátti auga á festa, ok hjó til Brests í höfudid ok klauf hausin allt í {tennur}
 var þá orusta afar hörd oc mann skæd- Kolbeinn eggjadi lidid ok bardist sjálfr alt ákaft, Hög{ni}
 vod ok gegnum Fylkingar oc feldi hvern at öðrum, kom nú svo at þeir hittust ok tó{kust at}
 berjz ofur hart var þá sem bifadiz vid í at gangi þeira, var ósynt hver at öðrum bæri þótt Kolbe{inn}
 væri gamall var hann ramaukininn mjöc, bárust þá at lyktum sár á hann en Skyrtan hlífði Hög{ni}
 na- ok at lyktum fell Kolbeinn daudr nidr, enda var Högni nær því sprúngin ok k{astaði}
 sér niðr ok tók hvíld um Stund- Ragnar sækir nú hart fram móti. Berki oc {ei gafst}
 þeir vid lengi ádr Ragnar hjó af honum höfudid, eptir þat mætti hann Nad, oc drap hann at ly{ktum}
 þat #er# sagt at þeir Herraudr oc Ljótr mættuz, ok var þeira atgangr afar hardr, Ljotr klauf þá skj{öld}
 Herrauds allan, en Herraudr hjó svo mikit högg í hjálm Ljótis at sneíd af bardid, oc fylg{di med}
 vangafillan Sleit þá vígit fyrir þeim oc fór Ljótr bölvandi um herinn, var hann þá hamódr oc dra{p allt þat}
 er fyrir vard, kom þá Sóti móti Herraudi oc eigaz þeir vid, en Ljótr drepr ótal hálending{ga ok}
 þótti hálfu verri vidreignar en ádr, þá Skaut einn af Hálendingum öru í auga Ljótr ok brá {hann}
 ei vid at heldur oc fór ódfluga um herinn og grenjadi sem gradúngr væri kom þá fylkin{gar at}
 bogna fyrir ok því nærst at flýa. Helgi sér þat ok sækir fram mót Ljóti ok sneid af honum a{dra}
 höndina. Ljótr hjó til Helga apr med hinni heilu höndinni ok kom á lærid ok vard Sár {mikid}
 ok er mælt: at þá biladiz brynja hanz hid fyrsta sinni, hopadi þá Helgi, en Skopradi at honum a{ptr}
 ok sneid Ljót sundr í midju - eggjar þá Helgi lidid mjöc oc bersz af ofr kappi mesta.
 Þad er sagt at Herraudr berst vid Sóta oc drepr hann at lyktum, enda féll hann þá í valinn. Nú {sækir}
 Finnálfr hart fram ok fellr lidit ummörpum tóku þá Hálendingar at flyja, í því s{tökk}
 Högni á fætr ok sækir fram at Finnálfr, vid þad heldt hann á flótta sem hradasz ok 500 {manna}
 med honum nádi hann Skipi einu ok héldu þeir á haf út - Wikar var þá eptr vid 60. manna ok vardiz um {hrid}
 ok þádi hann líf at lyktum oc gekk á hönd þeim - var þá valrinn rofinn oc hittist Herraudr lífr ok {var hann í}
 borgar færdr, og græddi Svanhvít hann enda var hon lækner besz oc at öllu vel at sér.

1.18. xxiij. Capituli.

[Page 16]

Vid Sigr þenna hinn mikla urdu menn gladir var þá drukkið fast ok mælti Högni nú
 {er} þat reynt at engin má okkur bella við hverja sem er at etja, enda þorir enginn á at bíta Helgi
 {mælti}: víst #er# þat at þú ert frægr Högni, en eitt er þat #sem# mér hugr segir þungt um at Finálfr
 {er} lífs ok er mér at honum ærin stuggr, oc ei víst hvar níðr kémr. Högni mælti æðrast þú nú félagi
 {Hel}gi svarar eingann hrædist ec, ok feldu þeir talid, þá giörði Högni bert at hann mundi
 {ga}nga at eiga Svanhvít ok var við veitslu búiz - Þá hóf Ragnar upp bonord sitt ok bad Fríðar
 {ok var} því mali vel svarad var nu veitsla hin Skrautligasta ok allir með giöfum ut leystir at lyktum
 {Epti}r þat fór Ragnar aftr í Kænugard ok var þar #til# Konungs tekinn ok réð þar fyrir síðan átti hann Sonu tvo
 tvo með konu
 {sinni} er hétu Marbrín oc Sifar_ Herraudr fór þá til ríkis síns í Elfey, átti hann þrjá sonuvid
 {kon}u sinni voru þeir ærid mikilhæfir ok hinir mestu íþróttamenn, hétu þeir Hárekr, Hrómundur
 {ok} Þórir, fóru þeir strax á unga aldri í Víkingu oc urdu frægir miöc. Síðan bjúggust þeir Högni
 {ok} Helgi ok heldu til Tartaria, gekk Menelas til strandar á móti þeim ok fagnar vel_ eptir þat var
 {veit}sla mikil ok gekk Helgi at eiga Elína gaf þá Menelas honum allan sinn luta ríkis, en ef ad
 {hann lif}di Helga arfa lausan skyldi þat ganga til Menelásar at erfdum. Settiz Helgi nú at ríki sínu
 {Eptir} þat skildu þeir fóstbræðr með mestu blíðu_ ok siglir Högni norðr til landa, þat var um qvöld
 {at þeir} lendtu við Sámsey þar er Munarvogr heitir_ Víkar var með konungi, ok mælti hér þarf at vaka a
 {skip}i er hér margt á Seyði rædr hér þuss einn ógurligr er Sámr heitr son Þjassa bróðr Þryms
 {Jötu}ns föðr Andra, er hann öllum afskapligri oc vegr með 10 álna laungum mækir_ Högni qvadst
 {vili}a sjá þussan ok biðr athrinda báti, fóru þeir Vikar þá til lands, enn er þeir voru á land komnir
 {gát}u þeir at líta loga í hömrum nokkrum, oc gengu þar ad fundu þar þá einstig mikin upp ad
 {gan}ga í hellirinn, Högni rann þegar bjargid upp sem slett væri kastadi síðan Streng til Vikars
 {ok} dró hann upp, við þat komust þeir báðir í hellirinn, ok gengu inn, þegar gátu þeir at lyta jötuninn oc Sat
 {hann vi}ð eldinn allófrinligr var hann í bjarnólpu grárrí, ok hafði í hendi mækir mikinn, gaut hann þá augum
 {heldr} illiliga til gestanna Stóð upp ok reidir fleininn tveim höndum, enn þeir hrukku undan báðir
 {kom} höggit ## bjargid #ok# sökk í, þá hjó Högni á hrigg jötunsins ok hjóst ólpan at beini, þá
 {slep}pti hann vopninu ok þreíf Stein afar mikin ok varpar at þeim ok snart hann við fæti Víkurs
 {ok} braut þegar, gekk þá Högni at honum oc hjó bæði hart oc tíðum með Andranaut, en heldur
 {slj}ófgadz egginn er hon kendi beinanna, samt varð þat at hann drap rísan oc breni síðan á báli
 {lyti}ð fundu þeir þar fémætt ok for Högni til Skipa sinna ok bar Vikar á herdum sér, létu síðan
 {í ha}f ok komu við Hálogaland ok Setst Högni at ríki sínu ann hann þá alldatt konu sinni
 {ad e}i máti meira verda_ aptir greri fótr Vikars ok var hann landvarnarmadur Högna konungs.

1.19. xxiv. Capituli.

{Pa}u Högni oc Svanhvít áttu dóttir þá er Godríðr hét allra meya fríðust oc best ad sér
 {um} alla hluti ann Högni mjöc dóttir sinni, ok ljet smíða henni skému ágæta skyldu þar
 {ætid} xii menn vörd halda, þess strengdi hann heit at enginn skyldi fá mærinna utan hann
 {ynni} sig á hólmi oc hyggi skirtuna_ frettist þetta víða ok treystust engvir þeir til meýar{innar}
 {vinn}a at beriaz við hann leid nú sva fram langr tími at Högni sat at löndum enn Vikar
 {lan}ð varnar madr hanz_ Þat er frá Finálfi at segja at hann fór til gydiu þeirar á Bjarma-
 {lan}di er Helgríðr hét var hun systir Andra, ok hin mesti Ovættir átti hun bygd í helli
 {mi}klum undir fossi afarstórum. Finnálfr rann a vad í fossinn ok komst sva í hellinn
 {oc} triltist hann þar mjöc, bad hann Helgríði ráð til géfa at hann mætti nokkru á hefnileid koma
 {sli}kar Svadilfarir er hann farid hefði fyrir þeim Héranda sonum ok Helga, hun mælti ærid ervidt vill
 {vei}ta at etja kappi við gyptu þeira, en þó má ek nokkud atgéra at einhver þeira verði drep{inn}
 {oc} vildi ec giarnan hafa þa alla í heliu, hér er Skila ein er þú skalt brúka ok koma þér
 {i} félagskap við Sonu Herrauds oc fylg þeim hingad, mæli ek þá fyrir þeim þat mér líkar_ Eptir
 {þad bjost} finálfr þadan ok hafði 4 skeíðr alskipadar vestr mönnum af Bjarmalandi hafði hann þá
 {dv}alid 2 missiri með Helgríði, herjadi hann þá víða rændi menn oc drap_ þat er sagt er sagt
 {ad} nú voru Herrauds synir í hernadi ok allra frægastur Víkingar_ Eittsinn mætti Finnálfr Vik
 {ar a} einu skipi við Jótlands sydu en finnalfr hafði viii_ ok er þeir fundust býðr Finnálfr
 {þeim} bræðralag ok let þeir skyldu drepa Högna konung, en hann eignast dóttir hanz er hun nú fríðust allra
 {m}eya_ Vikar bad óvin þann ei slíkt mæla ok þó því þykist nú eiga allskostar við mic er ek
 {he}fi engan lid styrk moti þér er mér grunr at þú mælir feigum kjapti_ Eptir þad
 {la}gdi Finnálfr öllum Skipum sínum at Vikars skipi ok varð harðr bardagi því þeir Vikar
 {oc} menn hanz vördust allhraustliga_ at lyktum gekk finnalfr uppá Skip hanz en varð hann þá
 {ófús}lidi borinn ok hjó finnalfr hann bana högg_ tók finnalfr sé þat allt er hann hafði ok hre{insadi}
 {skip}id at bükum oc blóði ok herjadi sidan_ Litlu sidar var þat at Herrauds synir mættu

[Page 17]

Haddar syni Vébjarnar broðr syni Andra við Hleseý oc lögðu til
 við hann höfdu þeir 4 skip en hann 10. varð harðr bardagi ok erkadiz eigi á þó ærin v {væri lids}

munr þótti Haddr þeir hardir i horn at taka ok vard á hvild nokkr. Haddr var {konungur i} Gandvík norðr, þá sá menn at 9 skip sigla at þeim, sá er at kom spyr hverium þa{r eigist} vid vid? Haddr segir til sín ok qvadt beriaz vid Herrauds sonu frá Elfey; ok sp{yr á} mót hver hann væri? edr vildi veita sér brautar gengi?. Finnálfr segir til sín, qvadt hann vilia b{inda} félag vid hann, enda vilk bjóða felag þeim Herrauds sonum meiga þa éngir móti os{s vega} um heim allan, vildec meiga leita um Sættir ydar, vard það nú at ráði at þeir {Herrauds} Synir fundu ei prett Finnálfs oc giörði þá fúsa felagsins vid hann, höfdu þeir nu alls 2{3 skip} Sagdi Finnálfr leidina ok komu þeir undir Bjarmaland ok láu þar um nótt ok var æ{tlad} til landgaungu daginn eptir_ það var um morguninn at þeir sáu skessu ærna á land up{pi oc} hrópar hún á skipit ok qvad. heyrit það Herrauds megir; sækit at helgi hiörr{fi búinir} veitit bana verdungi ríkum, harfnir heillum, ek helst um mæli, vilk þó meira at {vástöfum} mæla_ i því flaug at henni Dreki mikill ok vard þeira atgánger hardur, ok sáu menn þ{ad sidast} til til at þau sucku bæði i sæ nidur_ Eptir þat undu Víkingar upp segl sín oc {hielldu} sudr i hóf allt undir Tartara, þá mælti Finnálfr hér munum vid á land gánga oc {heyja} skal til land vinna undir oss, engin mælti þar á móti var nú tekid at brenna oc r{æna} oc drepa fólk hvervetna, hrökk þá lídrin undan at höll Helga konungs ok segir honum ó{fridinn} safnar hann þegar lidi því er hann mátti oc helt á móti Víkingum var þá med honum Menelas {mágur} hanz ok kappar hans tveir Ingifreir ok Benoni af Lumbardia_ þat er sagt þe{gar} Helgi var á brott rydin at Elena Drottning bjó skip eitt oc á trúnadar menn sína {tok hun} allar dyrust#u# gersemar med sér er hun mátti, ok qvad sér þykia sem Helgi yrði vid {velli} lagd{ur} qvad hun ei þann harm þola meiga, er #ei#sagt at ferd hennar fyrr en hun kom nord{ur til} Elfeyar á fund Herrauds oc segir honum hvar komit var, Herraudur mælti ill munu efn{i i vera} ok ei hægt úr at ráða kemur mér slíkt ei óvörum en vid ósköpum má éngin g{iöra} má honum ei heldr til lids koma, því allt man um seinan_ þar var Eliná med jarli {vel} haldinn_ þat er sagt at Helgi lagdi til orustu vid Víkinga þar er Hlírnisv{ellir} heita, ok var þar ærinn lidsmunur höfdu þeir 10 um hvern einn Helga manna, ok to{kst} orusta med þann dag allan til qvölds, ok fell margt lid af hvoru tveggjum en {þó} meira af lands mönnum_ En er dagadi var blásid aptur til bardaga, ok herklædir {þá} Helgi sic sem tíguligaz, hafdi hann Skjöld góðan Sverd ágjætz, hjálm fagran oc {sterkan} oc brynju afar trausta, sté þá #á# hest sinn var hann alhvítr oc hinn trausti Spánskr {ad} kyni drap Helgi nú hestinn sporum ok hleypti í bardaginn- allir sóktu þeir H{errauds} synir hart fram ok rufu fylkingar Helga at merkjum, Benoni mætir nú H{áreki} ok klauf Hárekr hann í tennr nidr, en Hrómundr feldi Ingifreyr. Þórir {bardist} ok ákaflega ok sókti Finnálfr fram med honum, Helgi reid at Þórir oc hjó hann b{ana} högg, var þá mannfall ærid af borgarmönnum, en sumt tók at flýa, soktu nú margir a{d konungi} Haddr hleipti þá at Menelási ok hjó ofan í hjálminn, en hann var svo traustr at ei {beit á} enn þó var svo hart til höggvid at höfud konungssonar rífnadi ok féll hann daudr, féll {þá} hvor at öðrum af lidi konungs, ok at lyktum vard hann einn eptir vardist af hinni m{estu} hreysti_ þá leit Helgi Finnálfr ok bad þann Merar nid betr at sækja, ok ertu fól mesta oc hinn lævisasti manna_ Finnálfr eggjar þá fast oc bidr slá {ad honum} hríng ok er slíkt skömm ef slikir ofrkappar sem hér eru saman komnir skulu {ei bera} af einum manni, var þá svo giort oc slegin at konungr hringrinn var þá enn ei mj{ög sár} en ákafliga móðr, stökk hann þá albrynjadur út yfir manhringin oc kom {fjærri} nidr hrópar hann þá á þá ok qvad: Nær megi þið níðingar Gángat, hér skal e{g allur} at haudri falla, kom mér öldnum þat efst at hendi. Orustr átt ec ærnar forðum f{elldi þjóð} fögrom mæki, leifður sigri með ljóna kyndum. Horfin eru faðmlög, fagurle{itar} konu minnar er kærsta hafag, manat optar, at munom leíka, auði sviptir oc ærn{u fólk} roði, Sverþi sundraðr sig at moldu. Mic þat eitt hlær á hinsta dægri, Högni mín hefna grimliga, byrgir mic fold oc bjaðar hiarta, hofom aðr {þau heit bundið.} Vilar mér ei hugr, við bleícan dauða, allir forðast sva fræg{ur hvirsu at.}

[Page 18]

{Var} þá en sleigin at honum hringurinn, ok hljóp hann yfir ut, þá lagdi Finnálfr {til} hans ok nam qvidin ok gekk á hol_ Beinir het madr er lagdi í brjóst {konungi} ok rendi uppi höftid þá hjó konungr Beinir bana högg ok mælti: lágt laut sá ok {nau}t hann lítt lids aflans_ Haddr hjó þá hönd af konungi_ Finnálfr hjó á fót Helga oc {úr} kálfan, fell þá konungr ofan á búkana ok var þegar örendr_ Eptir þat foru víkingar {til} náða_ at morgni ræntu þeir borgina ok báru ránféd á Skip út ok heldu eptir {þad} til Nordurlanda ok fóru herskyldi hvar sem þeir komu.

1.20. xxv. Capituli.

{Þa}t er frá Herraudi ad segia at hann býst nú heíman sem skjótast þykist hann vita at Helgi man i helju ok synir hans muni töfradir, var honum þat ærinn harmur {Haf}di hann 6 Skip öll vel búin. byrjadi honum vel oc kom vid Hálogaland vildi hann {þa} sem fyrst finna Högna konúng ok gekk til hallar nær óttu stund. vo {ru me}nn ei uppstaddir Herraudi voru hybíli kunnug oc gekk hann í herbergi konúngs {þar} þau Konungr oc Drottning hvíldu. Herraudr kvaddi konung tok hann þui blíðlíga oc sp- {yr fré}tta ? ok er mér á grunr er þú fer sua hverft; Herraudr kvað Ófúsa miki mun

{þíer} á fregnir frændi; ok hefur Finnálfr vegid Helga. en vjelad sonu mína
 {med} töfrum til líds ok er mér harmur sva stór at traudt ma ék bera, þeim fylgir
 {oc} Haddur Konungr af Gandvík son Vebjarnar Berserks. Skaltu nú Högni buázt
 {se} m skjótast ok víl ek leíta eptir illmennum þeim; þá brast Högni hart víd sva
 {bra} akadi í dínunni ok hamadizt þegar tekr hjálm og Brynju oc herklædist med
 {öl} lu. Vildi hann þá þrífa sverdid Andranaut. í þuí rann brandurinn úr slídrum oc
 {sn} art víd brjóst Dróttningar ok vard at sári Dróttning lét ei á bera oc vefr at sér
 {kl} ædinn, Högni ædir þegar út af salnum til skipa ok vissi hann ei ad Drottning var
 {sár} ordin var þá þegar búist til brottlögu ok foru hyrdmenn Högna med honum
 {ok} heldu eptir það á haf út ok leíta víkinga. Þad er af Suanhvít ad segía ad
 {hun l} eggst í rekkju oc andast litlu sídar, af sárinu, var þat ei svo valigt í fyrstu
 {enn} hafdist illa ok vard at fullu mefni; hafdi bríngubeinit sundr gengit. Suanhvít
 {va} rd ærid harmdaud oc grét hana allur landslídr. Þá tók Godridr hin unga
 {ad s} ier lands forrædi: ljet hún verpa ærinn haug eptir módr #sína#, stóran oc ramgförvann
 {enn sem} Konungs höll væri, skyldi þar eins bjart á nóttu oc degi; er gullid lysti um nætr
 {Dyr} voru á, ok allt sterkum járnvidjum vafid. ok valdi hún til þessa verks
 {hín} a frægstu smidi; ok var þat allt gjört at fyrirsögn Konungsdóttur.

1.21. xxvi. Capituli.

Þat er frá þeim bræðrum at segía ad #þeir# frettu nú til Finnálfs ok þat hann helldi undir Bj
 {armaland} í vestr haf. vard þar ok fundr þeirra, ok eigi ad sökum spurt ok þegar lagt til
 {orustu} Herraudr mælti til Högna leggja man ek sjálf til orustu móti sonum mínum
 {þótt ég} sé gamall, Högni lét þat vel fallid, ok mun ek sjálf mæta þeim Haddar ok
 {Finnálfi}. Orusta sú var hin ógurlígastra, ok gékk Högni berserks gang ok uar hinn ærsti
 {enda} voru þat allt hínir mestu afburda menn er þar bördust. var þá skothrid fyrst sva
 {mikil} at fal sólar byrti. Þá mælti #Högni#: litid áverkaz illmenni slík oc hristi víd sverdit
 {í hond} sér oc bad at lengia skípin oc gánga í höggorrustu og sva var gjört hófust
 {þá m} anndrápinn mest, ok þótti allt víd gnötra. þeir brædr Herrauds synir voru ódir oc
 {æfir} oc sóktu grimmiliga ok eigi þekktu þeir födur sinn, ok ádr langt leid rédist
 {Háre} kr uppá skip hans ok hjó höfudít af stafnbúanum, hrukku menn þá undann oc stódst
 {ekkert} víd honum. Herraudr rédist þá móti honum; ok höggvast þeir á fedgar þá sneid Hárekr
 {ofan} skjöld Herrauds ok tók eí sundr med öllu, oc stödvadiz brandrinn í, þá snaradi
 {Herraudr} sva hart frá sér buklaranum at sverdid gékk sundr í hjólltunum ok í þuí
 {hljóp} hann undir Hárek ok kallar menn til lids sér, ok komu til tveir adrir ok var lengi ádr
 {en þeir} giæti hann undir lagdan, vard hann þó um sidir fjötradr oc {settr undir þyljr um það}

[Page 19]

{bi} l sokti Hromundr afurlega framm ok hraud med öllu í einni svipan 3 skip {Herrauds}
 ok eptir það leggr hann sva hart at skipi födur síns hrikki víd í sidunum tokst þar b{ardagi}
 med þeim hinn æfasti_ í þuí rann Högni upp á skip Haddars oc ruddist um fa{st}
 ok feldi hvern af öðrum, hrucku þá allir undan_ fór þá Haddar á móti honum{ok}
 hamadist þegar vard þeira atgangr afar hardur oc lángtr þuí Haddar uar hinn mesti ber{serkr}
 ok hamramr mjök ok var lengi ósynt huerr sigra mundi, er þá mælt at reykr oc frod{u}
 fall flyti af vitum Högna_ Þó vard það at lyktum at Högni hjó Hadd sun{dr}
 í mídju. Þá hjó Finnálfr til Högna ok kom á fótinn oc sneid er kálfann all{an á}
 jarka nidr_ Þa snist Högni víd á hæli ok sneid af Finnálfi höndina, Finnál {ur}
 hjó þá enn í Ofan í hjálm Högna sva mikil högg at konung svimadi víd oc gaus b{lod}
 af vitum hans_ reidir hann þá Andranautenn at Finnálfi ok kom á hálsinn ok tók af {sva}
 hart at höfudid fauk á sjó út_ þá sokti Hrómundr sem ákafast ad födr sínum
 ok hafdi ei nema eítt skip eptir, fóru þá skip Finnálfs ad höggva tengslinn oc {flyja}
 Högni baud ad taka hvern er nádist af Víkingum oc hýda til bana, láu þar þ{á}
 eptir átta skíp aud af Víkingum. þá lét Herraudr giöra qví at Hrómundi ok
 vard hann um sidir höndlaedr oc bundinn, ok færður undir þiljur_ lauk nú bardagan{um}
 ok bundu menn Sár sín._

1.22. xxvii. Cap(ituli)

Nú sem Högni vissi at þeir Herrauds synir voru á lífi, vard hann æfur víd oc vildi þe{gar}
 hafa þá í helju. Herraudr þóttist vant víd kominn ok bad hann eýra sonum sín{um}
 Högni qv(ad) þat aldrei verda skyldi, hafa þeir feldann Helga fóstbróðir minn ok skal e{g}
 verda banamadr þeirra. Herraudr qv(ad) nídings verk at vega at bundnum mö#om. {Högni}
 bad hann leýsa þræla þá, ok létst mundi mæta báðum í senn. Herraudr mæ{lti}: b{ýsn eru}
 ættvíg þaug ok kantu valla hóf illskuverka þinna. En er hann sá at {ej} tjádi ordum v{id}
 hann at skipa gékk hann frá honum oc stundi víd. Bad hann þá leýsa Hrómund oc fæ{ra}
 honum vopn sín ok var þat gjört. Spratt hann á fætr ok herklæddist, enn er hann sá födur {sinn}
 kéndi hann hann, ok kvedr vel. Tok hann þá af sér hjálminn ok bad hann fyrirgefningar, qv(ad)

nornir valdid hafa er hann ratadi ósköp slík. Herraudr sv(aradi) „Nú er vætki um g{ridinn} ok skaltu beriastr við Högna k(onun)g. Má eg yckr ei lidsinna, ok verst nú kallmannlega {ok} qvíd engu.“ Þá kallar Högni ok bad þræl þann dragast á móti sér ok ta{ka} við bana sínum. Gangaz þeir nú at ok bördust ákafliga. Þótti monnumm sem Hro{munðr} mundi ablvana verða fyrir ofr höggum Högna en sva vardist Jallson vel at al{ldri} kom konungr sári. At lyktum tók konungr at mæðast mjöc er hann var gamall, ok kom {svo} at hann kastadi frá sér sverdinu ok féll á kné sín bæði ok mæ{lti} til Hrómundar „{Högg} þú nú höfud af mér. Er ek nú farinn með öllu. Hef ádr mörg þrekuirki u{nnid ok} #ei# fyrr smánarför farid. Ertu kappi mikill ok ærinn eru forlög mín er skyldi fyr{ir þier} hníga.“ Hróm(undur) qvad sæmast at þeir sættust. Högni mæ{lti} „Ei má svo verða, ok {hefr} þú unnid ríki mitt oc dóttir þvi þess hafðac heit strengt, ok veg mic sem flj{ótast}.“ Hróm(undr) baud enn sátt oc létst ei vega mundi Skammar víg. Gekk þá at Herraudr {ok} margir menn oc báðu k(onun)g þekkjust gridin ok var þat um sidir at Herraudr g{at þuí} álefdis komid.

1.23. xxviii. Cap(ituli)

[Page 20]

Eptir þat undu þeir upp segl sín ok heldu i Sudrveg allt i Tartaria.

fengu byr góðan, gengu á land, ok vill Högni sjá Helga látinn ok var honum {á vysad} af landsmönnum. Lét hann haugsetja Helga oc lagdi með honum ærid fee ok drack {hann} erfi hans með hinni mestu rausn. Héldu svo þadan á brott oc gétur {ei um} ferd þeirra fyrr enn þeir komu við Hálogaland. Urdu þá tíðindi sorg{leg} er konungr frá lát Drottningar, ok stukku sem Haglkorn af augum H{ögna}

[Page 20]

k(onun)gs. Bydr hann vísa sér at haugi Drottningar ok var þat giört. Þrífir hann sidan sverdit Andranaut oc ljóp til haugsins ok braut upp hurðina. Sat Drottning þar á Stóli fram {li}ðin inni ok fadmadi konungr náin ok kisti ok qv(ad):

Met ek þic fremr,
mey sérhverri,
ertu yndælli,
allskyns meidmum,
fagr er bani minn,
í faðmi nábleikom.
hlaðbeðsgunnar
haugi fránum,
kjært er mér hel,
með qvon almærri,
héþan gengic,
hvergi á brautu,
{sk}ulom öndut,
at einu verða.

Eptir þat færði Konungr bjarg sva mikit i dyr haugsins

{a}t traudt mundu þrettán mans bæra edr þó fleiri væri. Er þat mælt at Högni {K}onungr andadisz þar á fimtanda degi ok gekk aldrei úr haugnum, ok er hans frægdum {lo}kit. Nú sat Herraudr at veitslu ágætri með Sonum sínum, ok gekk þá Hrómundr at eiga Godridi Högnadóttur, ok giördisz hann Konungr yfir Hálogalandi. {þ}au áttu þriá sonu ok voru þeir allir mikilhæfir oc Saga mikil frá þeim. Hétu {þeir} Högni, Granraudr ok Björn. Svanhvít var Dóttir þeirra ok {fe}kk hennar Sifar Ragnarsson austan úr Kænugardi, ok var hann kappi mikill sem sögur greina. Herraudr Jarl vard ærid gamall ok þótti hinn {á}gætasti madr. Vard hann Sótttaudr heima í Elfey. Tók þá þá Hárekur við {rí}ki því. Gékk hann at eiga Hyldi Framarsdóttur, ok réði lengi ríki oc {þ}ótti ágætr. Þeirra Synir voru þeir Oblaudr ok Vigharaldr ok þóttu hinir mestu afreksmenn. Oc lykr þar Sögu þessari.